

Miljø	
	<p>Blomsten er EUs miljømerke. I likhet med Svanen kan Blomsten brukes på produkter som er blant de minst miljøbelastende innen en varegruppe. Stiftelsen Miljømerking godkjenner bruk av Blomsten på produkter for det norske markedet.</p>
	<p>Svanen er det nordiske miljømerket, og det mest kjente miljømerke i handelen. Svanemerket viser at produktet er blant de minst miljøbelastende innen en varegruppe. Stiftelsen Miljømerking godkjenner bruk av Svanen på produkter for det norske markedet.</p>
	<p>MSC (Marine Stewardship Council) er et miljømerke for fiskerier. MSC merket skal blant annet garantere at fiskebestanden ikke er overfisket, at den er godt forvaltet, og at den ikke skader økosystemet.</p>
	<p>FSC (Forest Stewardship Council) er en uavhengig sertifiseringsordning for skogbruk som garanterer at skogsdriften ikke fører til ødeleggelse av skogen, sikrer biologisk mangfold og tar hensyn til lokalbefolkning. Merket finnes bl.a. på byggvarer, grillkull og hagemøbler.</p>
	<p>Bra Miljöval Informasjon om merkeordningen: http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval</p>
	<p>Blå Engel/Der blaue Engel Informasjon om merkeordningen: http://www.blauer-engel.de/en/index.php</p>

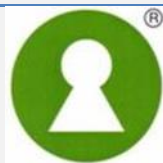
Økologi	
	<p>Ø-merket er å finne på de aller fleste økologiske produkter på det norske markedet. Debio er godkjenningssinstans som godkjenner bruk av merket i henhold til nasjonalt og internasjonalt regelverk.</p>
	<p>EU's økologimerke er gyldig i alle EU land. Merket kan benyttes på landbruksprodukter som oppfyller EU's krav til økologisk produksjon. EU's merke er ikke særlig utbredt ennå, men vi forventer en økende bruk av merket, gjerne sammen med nasjonale merker i kommende år</p>
	<p>KRAV-merket er det svenske merket for økologisk produksjon. Merket finnes på en rekke matvarer, også i norske butikker.</p>
	<p>Statskontrolleret økologisk Er det danske merket for økologisk produksjon. Merket forvaltes av Fødevarerministeriet, som tilsvarer det norske Landbruks- og matdepartementet.</p> <p>http://www.foedevareministeriet.dk</p>
	<p>Ecocert Er en fransk sertifiseringsordning for økologisk produksjon, som du finner blant annet på kosmetikk og hudpleieprodukter.</p> <p>http://www.ecocert.com/</p>
	<p>GOTS (Global Organic Textile Standard) Er ikke 100 prosent økologisk, men regnes allikevel som det største internasjonale merket for økologiske tekstiler. Minimum 70 prosent av fibre skal være økologisk dyrket, pluss at tekstilene må oppfylle miljø- og helsekrav gjennom hele produksjonsprosessen. I tillegg er sosiale kriterier og sikkerhet for arbeidere også med i kriteriene.</p> <p>http://www.global-standard.org/</p>
	<p>Demeter Er en internasjonal godkjenningssordning for biologisk-dynamiske jordbruks- og foredlingsprodukter. Navnet er hentet fra den greske mytologi, der Demeter var gudinne for fruktbarhet og jordbruk. Reglene oppfyller alle krav til økologisk landbruk, men har tilleggskrav knyttet til den biologisk-dynamiske driftsmetoden. Produktene kan derfor merkes med EUs økometer og det norske Ø-merket (Debio).</p> <p>http://www.demeter.net/</p>
	<p>DIO Er det offisielle greske merket for økologisk produksjon. Navnet er en forkortelse av Dionysos, som var en fruktbarhetsgud, I Norge kan du finne merket blant annet på oliven og olivenolje.</p> <p>http://www.dionet.gr/</p>

	<p>Soil Association</p> <p>Er Englands ledende organisasjon for sertifisering av økologiske varer og bedrifter. Det administreres av en privat organisasjon. Merket krever at matvarer som et minimum overholder EUs regler for økologisk produksjon og kontroll. Merket benyttes både på produkter og som en sertifiseringsordning, og har kriterier for økologiske matvarer, tekstiler, kosmetikk/hudpleie, papir, skogbruk og spisesteder.</p> <p>http://www.soilassociation.org/</p>
	<p>Agriculture Biologique</p> <p>Er det offisielle franske merket for økologisk produksjon. Merket administreres av det franske landbruksdepartementet, merkingen krever at varen er produsert eller pakket i EU. Du finner det i norske butikker på blant annet oliven, olivenolje mm.</p> <p>http://www.ecolabelindex.com/ecolabel/ab-agriculture-biologique</p>
	<p>SKAL Eko</p> <p>Er det hollandske økologimerket. Det administreres av en privat organisasjon. Merkingen krever at matvarer som et minimum overholder EUs regler om økologisk produksjon. Merket finnes på en del importerte økologiske varer. Blant annet er mange klær fra Cottonchild og T-skjorter og bærenett fra Hippo sertifisert.</p> <p>http://www.skal.nl/cookieaccept.aspx?url=http://www.skal.nl/default.aspx</p>

Øvrige matmerkeordninger

Nyt Norge skal gjøre norske produkter mer synlige i butikkene og dermed enklere å finne for alle som vil ha matvarer basert på norske råvarer.

Nøkkelhullet er en såkalt positivmerking som skal gjøre det lettere for forbrukerne å gjøre sunnere valg når de handler mat., uavhengig av lese- og språkferdigheter. Mattilsynet og Helsedirektoratet har ansvar for merkeordningen i Norge.

Brødskalaen

Informasjon om merkeordningen:

<http://www.brodogkorn.no/kosthold/matmerking/brod/>

Spesialitet

Informasjon om merkeordningen:

<http://www.spesialitet.no/>

Beskyttede betegnelser

Informasjon om merkeordningen:

<http://www.beskyttedebetegnelser.no/>

Kvalitetssystem i landbruket

Informasjon om merkeordningen:

<http://matmerk.no/ksl/om-ksl/>

VEGAN**Vegan**

Det finnes en rekke offisielle merkeordninger for vegan-produkter.

Dersom produktet innehar en av disse offisielle merkeordningene, registrerer leverandøren dette i EPD-basen.

HALAL**Halal**

Det finnes ingen offisielle merkeordninger for halal-produkter.

Dersom produktet er fremstilt iht. krav som stilles for å kunne kalle et produkt halal, registrerer leverandøren dette i EPD-basen.

Øvrige merkeordninger	
	Fairtrade (tidl. Max Havelaar) er et internasjonalt merke for rettferdig handel mellom småprodusenter i U-land og forbrukere i vestlige land. Fairtrade garanterer produsentene en minstepris for varene sine som dekker bærekraftige produksjonskostnader og levekostnader.
	Ethical Tea Partnership Informasjon om merkeordningen: http://www.ethicalteapartnership.org/
	Rainforest Alliance Certified Informasjon om merkeordningen: http://www.rainforest-alliance.org/
	UTZ Certified Informasjon om merkeordningen: https://www.utzcertified.org/
	Go Cruelty Free/Leaping Bunny Informasjon om merkeordningen: http://www.gocrueltyfree.org/consumer/the-leaping-bunny
	NAAF Informasjon om merkeordningen: http://www.naaf.no/
	E-merket Er et symbol som benyttes for å attestere at mengden av en ferdigfylt vare i en forpakning er i samsvar med EU-direktiv 76/211/EØF.
Genmodifisert mat (GMO)	Genmodifisert mat (GMO) Genmodifisert mat består av, innehold eller er framstilt frå plantar, dyr eller bakteriar som har fått endra arveeigenskapane sine ved hjelp av genteknologi. www.matportalen.no
	Trygge Tekstiler (Øko-Tex) Informasjon om merkeordningen: http://www.oeko-tex.com
	Glass- og gaffelsymbolet Informasjon om merkeordningen: www.matportalen.no

	<p>CE-merket Informasjon om merkeordningen: http://www.standard.no/no/Standardisering/CE-merket/</p>
	<p>Plastpiler Informasjon om merkeordningen: http://www.framtiden.no</p>
	<p>TCO Sertifiseringsordning med miljøkriterier for skjermer, datamaskiner, nettbrett, hodetelefoner, prosjektorer og mobiltelefoner. Informasjon om merkeordningen: http://www.framtiden.no</p>
	<p>Energy star Merket finnes på energieffektivt kontorutstyr, datamaskiner, monitorer, bygningsmaterialer og VVS-utstyr. Informasjon om merkeordningen: http://www.forbrukerradet.no</p>
	<p>Energiklasse. Elforbruk.</p>